

Fenyő László legjobban hazai közönségnek szeret muzsikálni

Transzállapot gordonkával

Tíz esztendővel ezelőtt így írt róla a Helsingin Sanomet: „Fenyő László, aki 16 esztendejével a verseny Benjaminja, máris kiválóan játszik hangszerén. Mindenekelőtt tökéletesen tisztán... Bach játéka logikus és kifejezésben gazdag, ha nem is szokatlan. A jövő biztos neve.“ A cikk írójának igaza volt, az utóbbi évtized alatt Fenyő László nevét sokan megismerték itthon és külföldön. A fiatal gordonkaművész több versenygyőzelmet szerzett, Európa mellett Izraelben és az Amerikai Egyesült Államokban is koncertezhetett már. Ez év márciusától pedig nemcsak a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának a szólócsellistája, hanem a Frankfurti Rádió Szimfonikus Zenekaránál is elnyerte ezt az állást.

— *Mennyire volt nehéz a frankfurti próbajáték?*

— Nagyon. Már csak azért is, mert hat esztendőn át nem találtak megfelelő muzsikust erre a státuszra, pedig évente többször is tartottak próbajátékot. A januári, háromfordulós megmérettetésre, amelyen nyolcan vettünk részt, igen alaposan fel kellett készülnöm. Az első forduló függöny mögött zajlott, s ez nekem azért jelentett nehézséget, mert számomra fontos, hogy lássam a hallgatóság arcát,

hogyan a próbajátékot úgy tudjam felfogni, akár egy koncertet. Elsőként egy Haydn versenymű részletét kellett előadni, a második fordulóban romantikus darab és a Haydn-mű második tétele szerepelt, majd végül a zenekari szólóállások következtek, én R. Strauss Don Quijote-jének és Brahms B-dúr zongoraversenyének csellószólját játszottam. A próbajáték egy rövid beszélgetéssel fejeződött be.

— *Eközben megfordult a fejében, hogy ön lehet a győztes?*

— Nem, mert végig csak a zenére koncentráltam, arra, hogy úgy érezzem magam, mintha egy koncertet adnék, akkor ugyanis csak a muzsika számít, s az ember különleges, transzközeli állapotba kerül. Abból, hogy esetleg én lehetek a legjobb, semmit sem érzékeltem. Pedig - mint utóbb megtudtam -, már a függöny mögötti játék során felfigyelt rám a zsűri, s végül egyértelmű volt, hogy én kapom meg az állást.

— *Önnek pedig nagy rutinja kell legyen megmérettetésekben, hiszen már számos győzelmet, díjat nyert, s mindez azt tükrözi, hogy jó versenyzőalkat.*

— Nem tudom, ebben nem vagyok ilyen biztos. A lényeg az, hogy az ember bírja idegekkel, s akkor minden rendben működik. Természetesen ma is van bennem feszültség a koncert előtt, de igyekszem a hangversenyek napját is ugyanúgy tölteni, akár a többit. Igyekszem lazán, kellemesen viselkedni és nem begörcsölni az esti szereplés miatt. A koncerten pedig tényleg csak a zenére kell összpontosítanom. Megegett már, hogy ez olyannyira sikerült, hogy amikor véget ért a darab, szinte csodálkozva néztem körül, hol is vagyok, mi történt. De sosem gondoltam azt magamról, hogy különösebben jó versenyző alkat lennék. Ez inkább kihívás, szükséges rossz, hiszen megmérettetések kellene ahhoz, hogy az ember pályafutása elinduljon, felfigyel-

jenek rá. A legutóbbi versenyem tavaly novemberben Genfben volt, ahol negyedik helyezett lettem és elnyertem a Pierre Fournier-különdíjat. Lehet, hogy ez volt az utolsó megmérettetésem. Az mindenesetre biztos, hogy most egy ideig nem akarok versenyeken indulni.

— *Pedig ezek a megmérettetések tulajdonképpen olyanok, akár a próbajátékok, s ön azon is részt vett már néhányon.*

— Igen, hiszen amikor tizenkilenc esztendősen Németországba mentem tanulni, szükség volt arra, hogy találjak valami zenekari állást, amelyből finanszírozni tudom az ottani életemet. A Lübecki Zene-művészeti Főiskolára való meghívást David Geringas professzornak köszönhetem, aki egy izraeli fesztiválon hallott játszani, s felajánlotta, legyenek a növendéke. Édesapámmal beültünk az autóba, majd miután Lübeckben egy ismerősnél sikerült szállást találnunk, apám azt mondta, ettől kezdte az én kezemből a további életem. Igyekeztem ennek megfelelni. Két esztendőn át jártam a főiskolára, közben vonósnegyest szerveztem, amellyel mindenféle rendezvényen játszottunk, s mindemellett pedig egy éven át a hamburgi Rádiózenekar ösztöndíjasa lettem. Ezt követte az első próbajátékom a marli Philharmonia Hungaricánál. A Doráti Antal által 1957-ben alapított együttesnél ugyanis szólócsellistát kerestek. Az együttesben három esztendőn át töltöttem be ezt a pozíciót, s közben kiegészítőként játszottam a Drezdai Staatskapelle-nél is, ahová szintén egy próbajátékot követően kaptam felkérését. De igyekeztem azért itthon is pódiumra lépni, évente tíz-tizenöt koncertet adtam Magyarországon.

— *Nem lehetett könnyű egyszerre tanulni és teljes zenész állásokat betölteni.*

— A legnehezebb az utazgatás volt, hiszen Marl és Lübeck között 350-400 kilométer a távolság. S persze, meg kellett szoknom a német mentalitást is. Sajnos, a

marli zenekar léte az utóbbi években már egyre bizonytalanabbá vált, kérdéses volt, hogy az együttes a következő öt esztendőre is megkapja-e az állami támogatást. Amíg Yehudi Menuhin élt, — ő volt a zenekar tiszteletbeli vezetőkarmentere —, mindig kiharcolta a minisztériumban a további segítséget. A halálát követően azonban a fennmaradásra egyre kevésbé volt esély. Ezért nekiláttam állást keresni, s így jelentkeztem januárban a Frankfurter Rádiózenekar próbajátékára. Két hónappal később, idén márciusban pedig a Philharmonia Hungarica meg is szűnt.

— *A frankfurter Rádiózenekar volt a nagy álom?*

— Igen, mert rangos együttes, s az külön kihívást jelentett a számomra, hogy egy olyan állást pályáztam meg, amelyet hat éven át nem tudtak betölteni. Ennél a zenekarnál professzionális munka folyik, de mégsem olyan merevek, nem olyan fagyos a légkör, mint sok más német együttesnél. S mint minden rádiózenekarnak, kiemelt feladatai és kiemelt bérezése van. Miénk Németország legdrágább koncertterme, a frankfurter Alte Oper, s ez a háromezer férőhelyes helyiség minden hangversenyünkre megtelik. Nagyon boldog vagyok, hogy sikerült elnyernem ezt az állást, most már csak akkor gondolkodnék a váltáson, ha a Berliini Filharmonikusoknál lenne próbajáték.

— *Milyen zenekari munka folyik a frankfurter együttesnél?*

— A próbák hétfőn, kedden és szerdán 1/2 10-től 14 óráig tartanak, s ezekre már mindenki teljes darabtudással érkezik. A zenekar vezető dirigense Eliahu Inbalt követően Hugh Wolff lett, ez az amerikai karmester a Washingtoni Szimfonikusoknál Rosztropovics asszisztenseként dolgozott. A repertoárunkon szinte mindenkitől minden szerepel. Inbal idejében kiemelten sokat játszott az együttes Brucknert és Mahlert, az utóbbi évadokban pedig inkább a klasszikusoké a főszerep. Kortárs muzsikát is gyakorta tűz műsorára a zenekar, az együttes háromszor egy hétből álló modern zenei fesztivált is rendez. A vendégművészeink sora Gidon Kremeren át Jevgenyij Kissinig, Starker Jánostól Msztyiszlav Rosztropovicsig terjed. Koncertekre csütörtökön, pénteken és szombaton várjuk a közönséget, s akad ifjúsági bérletünk is. A vasárnap pedig mindig szabad.

— *Lemezfelvételek, turnék?*

— Mivel rádiózenekar vagyunk, így

minden hangversenyünk rádiófelvétel, s az első koncertet követő napon az adott műsorból lemezfelvételt is készítünk. Az együttes emellett gyakorta részt vesz televíziós produkciókban is. Akadnak olyan hetek, amikor a környék nagyvárosaiban lépünk fel, s évente egyszer egy nagyobb turnéra indulunk. Ennek keretében egyébként ősszel két koncertet adunk Bécsben, sőt a vendégszereplés során október 10-én Budapesten is fellépünk.

— *Mindez nem kevés elfoglaltságot jelent, ön mégis elvállalt mellette egy negyedállást a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarában.*

— Miután Mérei Tamással megosztva első díjat nyertem a Magyar Rádió csellóversenyén, a zenekar meghívott szólócsellistának, a marli elfoglaltságom miatt azonban kénytelen voltam nemet mondani. Végül aztán két esztendővel ezelőtt elvállaltam ezt a negyed állást, amely évi nyolc-tíz koncertet jelent. Vásáry Tamás felkérése nagy megtiszteltetés a számomra, emellett pedig nekem nagyon lényeges, hogy rendszeresen pódiumra lépjek a hazai közönség előtt is. Nagyon jó itthon muzsikálni, a magyar publikum ugyanis igényes, értő hallgatóság. A zene örömeért jönnek a koncertekre és nemcsak azért, mert ez is hozzátartozik a társadalmi élethez. A frankfurter együttesnél szerencsére van egy váltóm, így könnyebben tudok időt szakítani a hazai fellépésekre. Sőt, már próbáról is elengedtek, hogy itthon, a Zempléni Művészeti Napokon játszhaszak, s mindez a jövőt tekintve is biztató.

— *Hogyan telik egyébként a próbaesztendője? Befogadta már a német együttes?*

— Igen, mindenki nagyon kedves, barátságos velem, s jól érzem magam a zenekarban. Már azt is megszoktam, hogy Frankfurtban más a zenekari ülés, mint az itthoni, hiszen a csellószólam az első hegedű mellett foglal helyet. Az együttes segítségével még banki hitelt is sikerült szereznem, s így tudtam vásárolni egy mesterhangszert, egy francia Nicola Vuilleume-csellót, amely az 1800-as évek elején készült. S úgy látszik, Frankfurtban elégedettek az eddigi munkámmal. Egy koncertnek ugyanis, ahol én játszottam a szólót, nagyon jó visszhangja volt, s ez rendkívül fontos ahhoz, hogy jövőre végleges státuszt kapjak.

— *Ha az ember édesanyja csellista, édesapja ütőhangszeres művész, s már*

mindkét nővére zenét tanul, akkor úgyé, nincs is más választása, mint a muzsika?

— De azért van. Én például öt esztendősen, fél év gyakorlás után összetörtem a hegedűmet, annak ellenére, hogy már egészen kicsi koromtól nagyon szerettem a zenét, s a szüleim felfedezték, hogy jó hallásom van. Úgy látszik, a hegedű mégsem volt számomra az igazi. Szüleim szerencsére nem adták fel, s következett a gordonka. Ennek az instrumentumnak rögtön jobban tetszett a hangja, talán azért is, mert volt egy lemezünk, amelyen Perényi Miklós Vivaldi-csellóversenyeket játszott, s ezt a felvételt rengeteget hallgattam, nagyon szerettem. Édesanyám, Mezey Erika volt az első csellótanárom. Soha nem voltam a zenére, gyakorlásra kényszerítve, mindig akadt döntési, választási lehetőségem. Élveztem a játékot, szívesen gyakoroltam. Miután megnyertem a szolnoki zenei versenyt, tizenhárom évesen bekerültem a Zeneakadémia előkészítő osztályába, s egészen tizenkilenc esztendőig ott tanultam, Mező László professzor növendékeként.

— *Sosem fordult meg a fejében, hogy más hivatást választ, hogy nem lesz muzsikus?*

— Nem. Egyedül a gimnáziumi évek alatt „bizonytalanodtam el”, amikor bekerültem a szentendrei NB III-as focicsapatba, s hamar kiderült, tehetséges sportoló vagyok. Olyannyira, hogy az edzőm még a szüleimet is felkereste, válasszam a cselló helyet a futballt. Igaz, szerettem az edzéseket, a társaságot, de mindez mégsem tudta pótolni a zenét. Abban az időben egyre többet jártam zenei versenyekre, egyre jobb eredményekkel, úgyhogy végül a cselló mellett döntöttem. Nem bántam meg.

— *Most megvalósította egyik álmát, a Frankfurter Rádiózenekar szólócsellistája lett. Mi a következő lépcsőfok, hogyan tovább?*

— Szeretnék minél több szólókoncertet játszani. Mindig jobb és jobb teljesítményre törekszem, számomra mindig akad a játékomban javítanivaló. S hogyan tovább, majd meglátjuk... Mindenesetre igyekszem a műveket úgy előadni, ahogy annak idején a zeneszerzők azt valóban elképzelhették. Semmihez sem hasonlítható az az érzés, amit az ember a pódiumon él át, amikor látja a figyelő tekintetet és közben teljesen belemerül a zenélésbe.

R. Zs